

Attityder och värdering av ekosystemtjänster

Författare

Miljöekonom och
doktorand, Lina Isacs

Kontaktuppgifter

KTH, Institutionen för
hållbar utveckling,
miljövetenskap och teknik,
lisacs@kth.se



Sammanfattning

1. Värdering av ekosystemtjänster i monetära termer (pengar) kan inte ge tillräcklig information om det människor värderar i en naturmiljö, trots att den vanligaste metoden för monetär värdering utger sig för att kunna det. Istället finns andra potentiella (och viktigare?) användningsområden för monetära värden i miljöförvaltning än vad man brukar använda dem till.
2. För att fånga värdet av det som är svårt att monetarisera krävs metoder som tillåter och synliggör vilka etiska överväganden en viss typ av miljöförvaltning är förknippad med. Eftersom brist på öppenhet om sådana överväganden påverkar människors välbefinnande negativt och är grunden till ineffektivitet, legitimitetsproblem och konflikt.

Om Lina Isacs:

Lina Isacs är miljöekonom och doktorand sedan 2015 på Avdelningen för miljöstrategisk analys på KTH. Hon undervisar i miljöekonomi och ekologisk ekonomi, och har tidigare arbetat på bland annat Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen och som tjänsteman för Miljöpartiet i Riksdagen, där hon 2012 skrev en utredning om alternativa välfärdsått.

Om föredraget

De vanligaste metoderna för att fånga och beskriva värdet av ekosystemtjänster bygger på att man frågar människor i enkäter om hur mycket de är villiga att betala för en viss förbättring i miljön – så kallade betalningsviljestudier. Beloppet man anger antas av ekonomer spegla människors subjektivt upplevda nytta eller rent av välbefinnandet de får av en given miljöförändring. Föga förvånande brukar betalningsviljestudier kritiseras för att ge en för ensidig bild av värdet av naturen för oss människor. En intressant kritik handlar om att eftersom respondenterna uppmanas att tänka realistiskt och ta hänsyn till sin egen ekonomi (vilket är standard i betalningsviljeenkäter), trycks deras uppfattningar om etiskt ansvar att bort, trots att frågorna som ställs i enkäterna i allra högsta grad rör moral och etik. Vad man faktiskt fångar i traditionella betalningsviljestudier är dock relativt outforskat.

I traditionella studier har man inte fokuserat på att verifiera om man mäter det man säger att man mäter. Mitt doktorandprojekt fokuserar på att undersöka de här sakerna: i motsats till traditionella värderingsmetoder studerar jag motiven bakom människors svar i betalningsviljeenkäter om värdet av lokala miljöåtgärder.

Huvudsyftet är att förklara vad olika mått på naturvärden egentligen säger och kan användas till i beslutsunderlag. Ett annat syfte är att undersöka hur värden som inte kan mätas i pengar kan beskrivas och användas tillsammans med annat avgörande beslutsmaterial. För det deltar allmänhet och beslutsfattare i en så kallad deliberativa värdering där etiska ställningstaganden kopplade till ett beslut blir synliga.

Slutligen undersöker jag om (eller i vilken utsträckning) den ekonomiska teorin stämmer med verkligheten: finns det någon relevant koppling mellan människors betalningsvilja för "ekosystemtjänster" och deras uppfattning om hur viktiga och värdefulla dessa är? Om inte, vad är människors (ofta höga!) betalningsvilja för miljöförbättringar då ett mått på? Svaret är viktigt eftersom monetära värden på ekosystemtjänster är starkt efterfrågade och antas öka. Under mitt föredrag ska jag berätta om preliminära resultat i projektet.